

Tematikus terv

Program címe: A Kis-Balaton rejtélyes világa

Program témája: Kis-Balaton élővilágának, kiemelten a madarak, emlősök megismerése, bemutatása

Program rövid leírása:

A program során a Kis-Balaton gazdag élővilágát szeretnénk jobban megismertetni a 7 - 10 éves gyerekekkel. Három fajcsoportot emeltem ki a program során, a madarakat, az emlősöket és a vízi élőlényeket. A Látogatóközpont kiállítóterének első részlegében meg is tekintenénk a kiemelt fajokat, madárhangokat hallgatnánk. A madarak a Kis-Balaton élővilágának szerves részét képezik, a kisgyerekek is nagyon szeretik, érdeklődnek a madarak iránt. Képekkel, madártollakkal, koponyákkal, csőr típusokkal ismerkedhetnek a gyerekek, amelyek során megtanulnák észrevenni a különbségeket adott fajok között. A Látogatóközpont tetején lévő zöldtető tanösvényről, valamint az udvarban, erdőben tett séta során madármegfigyeléseket is tennénk, amely madarakat utána le is rajzolhatják az előadóteremben ülve, jó idő esetén pedig az udvaron. A Vízipók Csodapók modul során utalva a mesére, a vízi rovar- és élővilágot ismerhetik meg a gyerekek egy vízvizsgálat során, a mintákat utána mikroszkóp alatt is jobban megvizsgálhatják a gyerekek. Az emlősök bemutatása során, be szeretném mutatni a gyerekeknek, hogy mivel táplálkoznak az emlősök, gyűjtött termékekkel, képekkel játékosan tanulnák meg például az emlősök lakóhelyeit is. A végén, amikor átbeszéltük az emlősök életmódját, a táplálkozásukat, milyen helyeket részesítenek előnyben, utána nyomkeresős játékokra invitálnám őket a Látogatóközpont erdejébe. Ha már erdőben lennének, a természetvédelem mellett a környezettudatosságra is fel szeretném hívni a gyerekek figyelmét. Az erdők védelmére, hogyan szabad viselkedni erdőn, miért fontosak az erdők a földi légkör szempontjából. A végén megismerkednénk a fákkal, növényekkel, állatokkal.

Érintett komplex témakör: Növény- és állatvilág, biodiverzitás, környezetszennyezés, környezetvédelem, természetvédelem.

Program által érintett korosztály: 1-4. osztályosok

Maximális létszám: 30 fő

Össz-időtartalom: 3 nap

Évszakhoz kötődés: tavasz- nyár-ősz

Helyszínek:

Kis-Balaton Látogatóközpont előadóterme, udvara, környező erdő, Zöldtető tanösvény, Hévízi-csatorna partja, esetleg a Zala folyó partja, Kis Balaton területe.

Időjárás függőség: Van. Rossz idő esetén a túrák helyett csak a látogatóközpont környékére megyünk, illetve a kültérre – udvarra tervezett programokat a kiállítóteremben vagy a fedett foglalkoztatóban tartjuk meg.

Nap	Modul címe	Időtartama
1. nap délelőtt	Madárparadicsom 1	95 perc
1. nap délután	Madárparadicsom 2	105 perc
2. nap délelőtt	Vízipók Csodapók 1	100 perc

2. nap délután	Vízipók Csodapók 2	120 perc
3. nap délelőtt	Ki lakik itt? 1	120 perc
3. nap délután	Ki lakik itt? 2	90 perc

Modul címe: Madárparadicsom

Modul témája: Madarak megismerése, felismerésének játékos megtanítása.

Modul foglalkozásai:

Foglalkozás címe	Időtartama:
1. Madárságok	20 perc
2. Mitől repül a madár?	45 perc
3. A nagy kócsag és társai	30 perc
4. Keresd a madarat!	60 perc
5. Rajzold le a kedvenc madarad!	45 perc

A modul cél és feladatrendszere:

- **Tanítandó ismeretek:** A madarak életének megismerése, felismerése, életmódjuk megismertetése.
- **Fejlesztendő készségek:** Asszociáció, következtetés, oksági összefüggések elemzése, figyelem-koncentráció, beszédkészség, emlékezet, térbeli tájékozódás, kooperáció

Kapcsolódás a NAT-hoz: Természettudomány-földrajz, Magyar nyelv és irodalom, Testnevelés és egészségvédelem

Alkalmazott visszacsatolás: kérdés-felelet, tapasztalati tanulás, emlékeztető rajzolás, kvíz.

1. Foglalkozás címe: Madárságok

Rövid leírása: Egy interaktív előadás keretében megismerkedünk a madarakkal, miket esznek, hogyan szaporodnak, hol élnek, hogyan lehet őket megfigyelni. Madárhangokat hallgatunk, fészkeket, tojásokat foghatunk, majd képeket vetítve ismerkedünk a legfontosabb fajokkal. Közös fészket is építünk előre gyűjtött anyagokból.

Időtartam: 20 perc

Jellege: interaktív előadás, megbeszélés, figyelem, kezűgyesség

Helyszíne: Kis-Balaton Látogatóközpont udvar, erdő, rossz idő esetén foglalkoztató helyiség.

Eszközök: laptop, kivetítő, hangszóró, fészkek, tojás (utánzat gipszből), képek.

Fejlesztendő készségek: figyelem-koncentráció, beszédkészség, emlékezet, következtetés

Visszacsatolás: kérdés-felelet

2. Foglalkozás címe: Mitől repül a madár?

Rövid leírása: Folytatva a madarak témakört, egy kicsit még jobban megismerkedünk a madarakkal, csontok, tollak segítségével a gyerekek beleláthatnak, hogyan épül fel egy madár teste, hogyan képes repülni. Legnagyobb hazai madaraink (réti sas, fehér gólya, egerészölyv,

szürke gém, nagy kócsag, daru) tollait kezükbe fogva, azt mozgatva, ők is hamar megérik, milyen légiesek. Játék során ragadozó madarakra, vízimadarakra és énekesmadarakra oszlunk, mindenki repülni fog, és fogócskát játszunk.

Időtartam: 45 perc

Jellege: Előadás, demonstráció, kiscsoportos foglalkozás

Helyszíne: Kis-Balaton Látogatóközpont udvar, erdő, rossz idő esetén foglalkoztató helyiség.

Eszközök: Tollak, csontok, képek.

Fejlesztendő készségek: figyelem-koncentráció, kooperáció

Visszacsatolás: kérdés-felelet

3. Foglalkozás címe: A nagy kócsag és társai

Rövid leírása: A bevezetések után, itt a legfőbb 5 madárfajt mutatjuk be a gyerekeknek, amely a Kis-Balatonon költenek, élnek. Nagy kárókatona, nagy kócsag, nyári lúd, gyurgyalag, búbos vöcsök. Képekkel, hangokkal, videókkal, a képek után, képfelismerés történik, és a főbb táplálékukat párosítjuk a madárfajokkal.

Időtartam: 30 perc

Jellege: kreatív tevékenység, figyelem-koncentráció, visszacsatolás.

Helyszíne: Kis-Balaton Látogatóközpont kiállítótér, udvar, rossz idő esetén foglalkoztató terem

Eszközök: laptop, vetítő, hangszóró, képek.

Fejlesztendő készségek: figyelem-koncentráció, ábrázolás, emlékezet

Visszacsatolás: játék, kérdés-felelet.

4. Foglalkozás címe: Keresd a madarat!

Rövid leírása: Az eddig tanultak után, most egy túra során ismerkedünk meg a természetben a madarakkal, hangjukkal, élőhelyükkel. Megismerkedünk a távcső használatával, amelyet a túra során használni is fogunk. Sétát teszünk a Kis-Balaton nádasai, csatornái, vizes foltjai mellett, és megfigyeléseket teszünk a madarakra irányulóan, de a növényeket, főleg a vizes élőhelyekhez kötődő növényeket is megvizsgáljuk. Megnézzük mi a különbség a nád, a sás és a gyékény között például, amelyet főleg tapintással érzékelnek a gyerekek.

Időtartam: 60 perc

Jellege: kreatív tevékenység, túra

Helyszíne: Kis-Balaton

Eszközök: távcső, madárhatározó, képek.

Fejlesztendő készségek: figyelem-koncentráció, ábrázolás, emlékezet

Visszacsatolás: a látottak, hallottak terepen való felismerése.

5. Foglalkozás címe: Rajzold le a kedvenc madaradat!

Rövid leírása: A madaras nap után, akár az újonnan megismert madárfajokból kép alapján, vagy emlékezet alapján egy madár lerajzolása a levezető feladat. Közben madárhangok szólnak.

Időtartam: 45 perc

Jellege: kreatív tevékenység

Helyszíne: Kis-Balaton Látogatóközpont foglalkoztató helyiség

Eszközök: Képek, rajzeszközök, papír.

Fejlesztendő készségek: figyelem-koncentráció, ábrázolás, emlékezet

Visszacsatolás: a látottak, eddigi ismeretek alapján azok képi megjelenítése.

Modul címe: Vízipók Csodapók

Modul témája: Hévízi-csatorna, vagy a Zala folyó makrogerinctelen faunájának megismerése, vízvizsgálat

Modul foglalkozásai:

Foglalkozás címe	Időtartama:
1. Víz szerepe életünkben/Vizes élőhelyek védelme, miért nélkülözhetetlen számunkra a víz?	20 perc
2. Milyen állatok élnek a víz alatt?/Vízi élőlények bemutatása	20 perc
3. Vizes élőhelyek növény- és állatismerete	60 perc
4. Mit rejt a háló? A csatorna biológiai vízvizsgálata	60 perc
5. Minták elemzése közösen, szabad szemmel, mikroszkóppal	40 perc

A modul cél és feladatrendszere:

- **Tanítandó ismeretek:** A vizes élőhelyek szerepének, fontosságának, valamint a vízi élővilágnak a megismertetése, vízi élőlények, mikroszkópos vizsgálata.
- **Fejlesztendő készségek:** Asszociáció, következtetés, oksági összefüggések elemzése, figyelem-koncentráció, beszédképesség, emlékezet, képzelet, összehasonlítás

Kapcsolódás a NAT-hoz: Természettudomány-földrajz, Magyar nyelv és irodalom, Történelem és állampolgári ismeretek

Alkalmazott visszacsatolás: kérdés-felelet

1. Foglalkozás címe: Víz szerepe életünkben/Vizes élőhelyek védelme, miért nélkülözhetetlen számunkra a víz?

Rövid leírása: Kisebb csoportokra oszlanak és a gyerekek saját életükön keresztül mondják el, nekik miért fontos a víz, mire használnak vizet ők és a családjuk. Mindenki leírja, vagy lerajzolja, majd ezt megbeszéljük, utána pedig ugyanezek a kisebb csoportok az általuk írt lista alapján ötletelnek, hogy hogyan tudnának spórolni a vízzel, a családjukat is hogyan tudnák

rávenni a víz védelmére. Megbeszéljük még a vizes élőhelyek fontosságát, nálunk milyen főbb tavak vannak, folyók, valamint más országokban például milyen nehezen jutnak ivóvízhez.

Időtartam: 20 perc

Jellege: Interaktív előadás, megbeszélés, demonstráció, dialógus

Helyszíne: Kis-Balaton Látogatóközpont udvara, Kis-Balaton Látogatóközpont foglalkoztató terem

Eszközök: laptop, kivetítő, képek

Fejlesztendő készségek: figyelem-koncentráció, beszédképesség, emlékezet, következtetés, asszociáció, képzelet, összehasonlítás

Visszacsatolás: kérdés-felelet

2. Foglalkozás címe: Milyen állatok élnek a víz alatt?/Vízi élőlények bemutatása

Rövid leírása: A víz fontosságának kiemelése után, valamint a vizes élőhelyek szerepe után az élőlényekkel ismerkedünk. Kételtűek, hüllők, halak, emlősök, madarak, rovarok, csigák, rákok, algák többek között. Képekkel, videókkal bemutatva őket.

Időtartam: 20 perc

Jellege: Interaktív előadás, megbeszélés, demonstráció, dialógus

Helyszíne: Kis-Balaton Látogatóközpont udvara, Kis-Balaton Látogatóközpont foglalkoztató terem

Eszközök: laptop, kivetítő, képek

Fejlesztendő készségek: figyelem-koncentráció, képzelet

Visszacsatolás: kérdés-felelet

3. Foglalkozás címe: Vizes élőhelyek növény- és állatismerete

Rövid leírása: A túra során, a Hévízi-csatorna partján, vagy a Zala folyó partján sétálva ismerkedünk a fás és lágyszárú növényfajokkal, hallgatjuk, figyeljük a madarakat, meg minden élőlényt, amit utunk során látunk.

Időtartam: 60 perc

Jellege: Túra, megbeszélés, demonstráció, dialógus

Helyszíne: Hévízi-csatorna, Zala folyó partja

Eszközök: távcső, gumicsizma

Fejlesztendő készségek: figyelem-koncentráció, képzelet

Visszacsatolás: kérdés-felelet

4. Foglalkozás címe: Mit rejt a háló? A csatorna biológiai vízvizsgálata

Rövid leírása: Visszafelé az úton, már mintákat veszünk három helyszínen, egy merítőháló segítségével. A gyerekek kisebb csoportokban kapnak egy-egy vödört, amelyből mindenki kis

szűrő segítségével egy másik tálkába kiszedi az általa talált élőlényeket, majd ezeket megbeszéljük közösen.

Időtartam: 60 perc

Jellege: Túra, vizsgálat

Helyszíne: Hévízi-csatorna partja, Zala folyó partja

Eszközök: Merítőháló, kanalak, szűrők, vödrök, könyvek, képek, gumicsizma

Fejlesztendő készségek: figyelem-koncentráció, képzelet, tapasztalati tanulás, kooperáció

Visszacsatolás: kérdés-felelet

5. Foglalkozás címe: Minták elemzése közösen, szabad szemmel, mikroszkóppal

Rövid leírása: A túra során egy tálba összegyűjtött mintát, ami érdekesebb, látványosabb a kisebb korosztály számára, visszaviszünk a Látogatóközpontba, hogy mikroszkóppal megnézhessük. Az adott fajokról érdekességet mesélünk.

Időtartam: 40 perc

Jellege: Interaktív előadás, megbeszélés, demonstráció, dialógus

Helyszíne: Kis-Balaton Látogatóközpont foglalkoztató terem

Eszközök: laptop, kivetítő, képek, mikroszkóp

Fejlesztendő készségek: figyelem-koncentráció, képzelet

Visszacsatolás: kérdés-felelet

Modul címe: Ki lakik itt?

Modul témája: Kis-Balaton emlősök bemutatása ismertetése, lakóhely választása, erdő és fa-ismeret.

Modul foglalkozásai:

Foglalkozás címe	Időtartama:
1. Kis-Balaton emlősök bemutatása, lakhelyválasztása	40 perc
2. Nyomkereső vetélkedő, emlősök nyomai alapján	45 perc
3. Miért fontosak az erdők? Erdők védelme, levegő- és zajvédelem, tiszta erdők fontossága	30 perc
4. Faismeret, erdők állat- és növényvilága	45 perc

A modul cél és feladatrendszere:

- **Tanítandó ismeretek:** Az emlősök, különösképpen a Kis-Balatonon élő emlősök megismerése, és az erdők világának, fontosságának megismertetése.
- **Fejlesztendő készségek:** Asszociáció, következtetés, oksági összefüggések elemzése, figyelem-koncentráció, beszédkészség, emlékezet, kooperáció,

Kapcsolódás a NAT-hoz: Természettudomány-földrajz, Magyar nyelv és irodalom, Testnevelés és egészségvédelem

Alkalmazott visszacsatolás: kérdés-felelet, kvíz, játék

1. Foglalkozás címe: Kis-Baltoni emlősök bemutatása, lakhelyválasztása

Rövid leírása: A gyerekek megismerkednek a Kis-Balaton legjellemzőbb emlőseivel: az aranszakállal, a gímszarvassal, a vörös rókával, a nyusztal, a vadmacskával és a vidrával. Sétálunk egyet a környező erdőbe, ahol kotorékokat fogunk nézni, valamint odvas fákat, hogy a gyerekek élőben is láthassák, milyen élőhelyeket választanak az emlősök. Beszélünk a táplálékukról is, életmódjukról.

Időtartam: 40 perc

Jellege: Túra, megbeszélés, tapasztalati tanulás, egyéni és közös megfigyelés

Helyszíne: Kis-Balaton

Eszközök: Fotók, agancsok, koponyák, preparátumok.

Fejlesztendő készségek: figyelem-koncentráció, beszédképesség, szókinccs, emlékezet, következtetés

Visszacsatolás: kérdés-felelet

2. Foglalkozás címe: Nyomkereső vetélkedő, emlősök nyomai alapján

Rövid leírása: Az emlősök bevezető megismertetése után, a séta során látott nyomok után megismerkedünk az állatok nyomaival, hogyan lehet egy-egy mancsnyomból, ürülékből megállapítani, hogy ki járt ott? Kis csoportokra oszlanak a gyerekek, majd utána képeket és nyomokat kapnak, amely alapján összeírhatják milyen állatok jártak az adott csoport útvonalán. Minden csoport más irányba megy, ezeket kis színes zászlók jelölik. Főleg lábnyomok, táplálékok, szőrcomók lesznek láthatóak.

Időtartam: 45 perc

Jellege: Túra, megbeszélés, demonstráció, játék, nyomkeresés

Helyszíne: Kis-Balaton

Eszközök: előre kézzel készített lábnyomok, táplálékok (mogyoró, dió, bogyós gyümölcsök, hal, stb.)

Fejlesztendő készségek: figyelem-koncentráció, beszédképesség, szókinccs, emlékezet, következtetés

Visszacsatolás: kérdés-felelet

3. Foglalkozás címe: Miért fontosak az erdők? Erdők védelme, levegő- és zajvédelem, tiszta erdők fontossága

Rövid leírása: Erdők fontosságának a megismertetése, hogyan szabad viselkedni az erdőkben, miért fontosak, ezeket mind megbeszéljük a gyerekekkel. Kisebb csoportokban össze kell írniuk, hogy milyen állatok találhatóak az erdőkben, a számukra miért fontosak az erdők. Milyen élményeket kötnek az erdőkhez.

Időtartam: 45 perc

Jellege: kiscsoportos foglalkozás, szituációs játék

Helyszíne: A létesítmény udvara, rossz idő esetén a kiállítótér

Eszközök: papír, ceruza

Fejlesztendő készségek: figyelem-koncentráció, ábrázolás, emlékezet, oksági összefüggések elemzése, asszociáció, rendszerezés, beszédképesség, kooperáció

Visszacsatolás: maga a játék a visszacsatolás

4. Foglalkozás címe: Faismeret, erdők állat- és növényvilága

Rövid leírása: Erdők fontosságának a megismertetése után egy séta keretén belül megismerkedünk a fő fajokkal és állatokkal.

Időtartam: 45 perc

Jellege: kiscsoportos foglalkozás, túra

Helyszíne: Erdő

Eszközök: távcső

Fejlesztendő készségek: figyelem-koncentráció, ábrázolás, emlékezet, oksági összefüggések elemzése, asszociáció, rendszerezés, beszédképesség, kooperáció

Visszacsatolás: kérdés-felelet